Türkiye Doku ve Organ Nakli Koordinasyon Sistemi

Dilek Okutur

Başkent Üniversitesi İstanbul Araştırma ve Uygulama Merkezi Hastanesi

Neden Sistem?

- Organ yetmezliği dil, din, ırk, cinsiyet, millet, zenginlik ayrımı yapmadan herkesin yakalanabileceği amansız bir hastalıktır.

- Dünyada her yıl binlerce kişi organ yetmezliğinden hayatını kaybediyor sadece hastalar değil aileleri de hayatlarını sarsan bu hastalıkla savaşmak zorunda kalıyor.

Organ nakli sadece tıbbi bir cerrahi işlemle kalmayıp aslında;

- Hukuk,
- Etik,
- Felsefe,
- Sosyoloji,
- Ekonomi ,
- Eğitim

Kısacası; tümüyle insan hayatını ilgilendiren bir tedavidir.

Türkiye'deki İlk Organ Nakilleri

- Kalp Nakilleri (Ankara-İstanbul) 1968
- İlk Canlıdan Böbrek Nakli 1975
- İlk Kadavra (Eurotransplant) 1978
- İlk Kadavra (Türkiye) 1979

Hayata dönen Bahtiyar Çalışkan, annesi ve babası ile...

ANNESİNİN BÖBREĞİ TAKILAN
ÇOCUK HAYATA DÖNDÜ

Bir ay önce Hacettepe'de bir ameliyatla kendisine annesinin bir böbreği takılan 14 yaşındaki Bahtiyar Çalışkan bütün tehlikeleri atlattı ve taburcu oldu

ANKARA, ÖZEL. TÜRKİYE'de ilk defa başarılı bir ameliyatla kendisine annesinin bir böbreği takılan 14 yaşındaki Bahti- Çalışkan, bütün tehlikeli dönemleri at- lattıktan sonra, Hacettepe Üniversitesi Fakültesi hastanesinden taburcu edilmiş normal yaşamına dönmüştür.
Daha önce MİLLİYET'te yayınlanı
Devamı Sa. 10, Sü. 1

Hacettepe'de bir annenin böbreği, çocuğuna takıldı

● 3 kardeşi de böbrek hastalığından ölen Bahtiyar Çalışkan'ın

3 Kasım 1975

ALMANYA'DAN
GETİRİLEN ÖLÜ
BÖBREĞİ BİR
GENCİ KURTARDI
Selma TÜKEL
Hürriyet

ALMANYA'DAN
GETİRİLEN ÖLÜ
BÖBREĞİ BİR
GENCİ KURTARDI

10 Ekim 1978

irkiye'de ilk kez bir Türk'ten alınan sağlam böbrek, bir başka gencin hayatını
rtardı. Şimdiye kadar birkaç kez Almanya'dan böbrek getirilip, böbrek hastası
irkiler'e takılmıştı. Yasa çıkıncaya kadar, ölüden canlıya organ nakli yasaktı.

Oğlunun böbreği ile bir gence hayat verdi

Trafik kazasında ölen oğlunun böbreğinin hasta bi
gence takılmasına izin veren baba

Hürriyet

01.08.1979

OĞLUNUN BÖBREĞİ İLE BİR GENCE HAYAT VERDİ

- Trafik kazasında ölen oğlunun böbreğinin hasta bir gence takılmasına izin veren baba mutlu

- Ölüden canlıya organ nakline izin veren yasa ilk defa uygulandı.

ANKARA - (Hürriyet) - "Ölüden canlıya organ nakline" izin veren yasa, Türkiye'de ilk kez uygulandı. Ölen bir gencin böbreği, babasının izni ile, ölmekte olan bir başka gence takılarak, ölümden döndürüldü.

Hacettepe Hastanesi Organ Nakli Merkezi'nde bölüm şefi Doç. Dr. Mehmet Haberal'ın başkanlığında bir ekip tarafından gerçekleştirilen nakil işlemi, 5 saat sürdü. Her gün biraz daha ölüme yaklaşan ve bir yıldan beri ancak makina ile idrarını çıkarabilen 22 yaşındaki Musa Ambarcı, ameliyatın ertesi günü, ayağa kalktı, makina ve cihazlara gerek kalmadan, takılan böbrek sayesinde her ihtiyacını kendi gördü. Bozulan yapısı,

1979 3 Haziran'da yasalaşan 2238 sayılı kanun

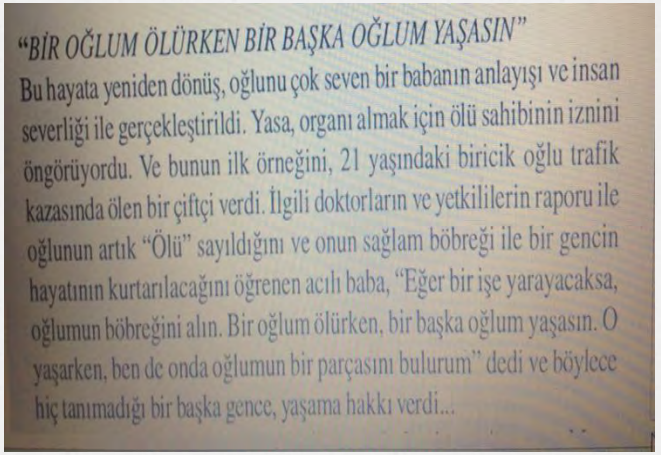

"BİR OĞLUM ÖLÜRKEN BİR BAŞKA OĞLUM YAŞASIN"

Bu hayata yeniden dönüş, oğlunu çok seven bir babanın anlayışı ve insan severliği ile gerçekleştirildi. Yasa, organı almak için ölü sahibinin iznini öngörüyordu. Ve bunun ilk örneğini, 21 yaşındaki biricik oğlu trafik kazasında ölen bir çiftçi verdi. İlgili doktorların ve yetkililerin raporu ile oğlunun artık "Ölü" sayıldığını ve onun sağlam böbreği ile bir gencin hayatının kurtarılacağını öğrenen acılı baba, "Eğer bir işe yarayacaksa, oğlumun böbreğini alın. Bir oğlum ölürken, bir başka oğlum yaşasın. O yaşarken, ben de onda oğlumun bir parçasını bulurum" dedi ve böylece hiç tanımadığı bir başka gence, yaşama hakkı verdi...

27 Temmuz 1979

*1994 yılında Organ Nakli Kuruluşları Koordinasyon Derneği (ONKKD) kuruldu.

*ONKKD,böbrek,karaciğer,kalp,immünoloji danışma kurulları kurarak organ temin ve dağıtım esaslarını belirledi.

*2000 yılında Sağlık Bakanlığı tarafından Ulusal Organ Ve Doku Nakli Koordinasyon Sistemi kuruldu.

Sistemin Amacı

Organ ve doku nakli hizmetleri alanında çalışan kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak, bağışlanan organ ve dokuları;bilimsel kurallara, tıbbi ve etik anlayışına uygun olarak,

- Adaletli dağıtımla,
- En uygun hastalara,
- En kısa sürede naklini sağlamaktır.

Organ Naklinde Ülkemizde Altyapı

- **Güçlü mevzuat** alt yapısı
- Çok iyi bir veri sistemi (**TODS, DYOP, YOBİS, OBBS**)
- Ulusal Koordinasyon Sistemi (**UKM ve** buna bağlı **9 BKM)**
- Transport sistemi (**Uçak, Helikopter, Kara Ambulansları**)
- 7/24 hizmet veren **eğitimli personel**
- Yeterli sayıda ventilatöre sahip donanımlı **Yoğun Bakımlar**
- Faaliyet izni verilmiş **119 Nakil Merkezi**
- Deneyimli n**akil ekipleri**

Ülkemizde Organ Nakli Mevzuatı

- “Organ ve doku alınması,saklanması ve nakli hakkında kanun” (1979-2014)
- “Organ ve Doku Nakli Hizmetleri Yönetmeliği” (2000-2012)
- “Ulusal Koordinasyon Sistemi ve Yönergesi” (2000-2008-2012)
- “Organ Nakli Merkezleri Yönergesi” (2008-2012)
- “Organ ve Doku Nakli Koordinatörlüğü Eğitim Yönergesi” (2008)
- Genelgeler

Dünyada Organ Nakli Kanunları

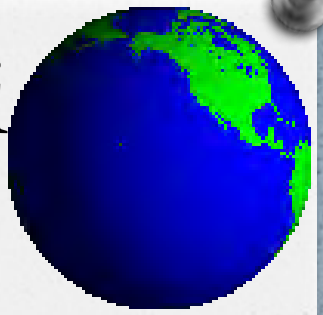

- Türkiye dahil, bir çok ülkede, canlı donör organ transplantasyonları konusunda, donörün haklarını güvence altına alan, konunun istismarını önleyen ve organ ticaretini engelleyen transplant yasaları vardır.
- İlk yasa Fransa (1947)
- Organ ticaretini yasaklayan ilk yasa İtalya (1967)
- İngiltere (1989)
- Türkiye 29 Haziran 1979 (2238 Sayılı Kanun)

Web Takip ve Kayıt Sistemimiz

TÜRKİYE ORGAN VE DOKU BİLGİ SİSTEMİ
TODS

TÜRKİYE DİYALİZ BİLGİ SİSTEMİ
dyob

TÜRKİYE YOĞUN BAKIM İZLEME SİSTEMİ
yobis

TÜRKİYE ORGAN BAĞIŞI BİLGİ SİSTEMİ
todbs

TÜRKİYE KEMİK İLİĞİ BİLGİ SİSTEMİ
kibs

TODS'un Amacı

1.Beyin ölümünden nakil işlemine kadar olan süreci yönetmek

2. Canlı nakillerde alıcı ve vericilerin takibini yapmak

3. Nakil merkezlerinin performansını (mortalite, greft kaybı, nakil oranı,vb) değerlendirmek ve takip etmek

4. Hatalı hasta kayıtlarının (T.C. no, mükerrer kayıt, yaşam durumu verici ve alıcı nakil durumları, vb.) yapılmasını engellemek

5. Sistemdeki Nakil kayıtları ile SGK kayıtlarını karşılaştırmak

6. Sistem üzerinden güncel istatistiki verilerin alınabilmesini sağlamak

Ulusal Doku ve Organ Nakli Koordinasyon Sistemimiz

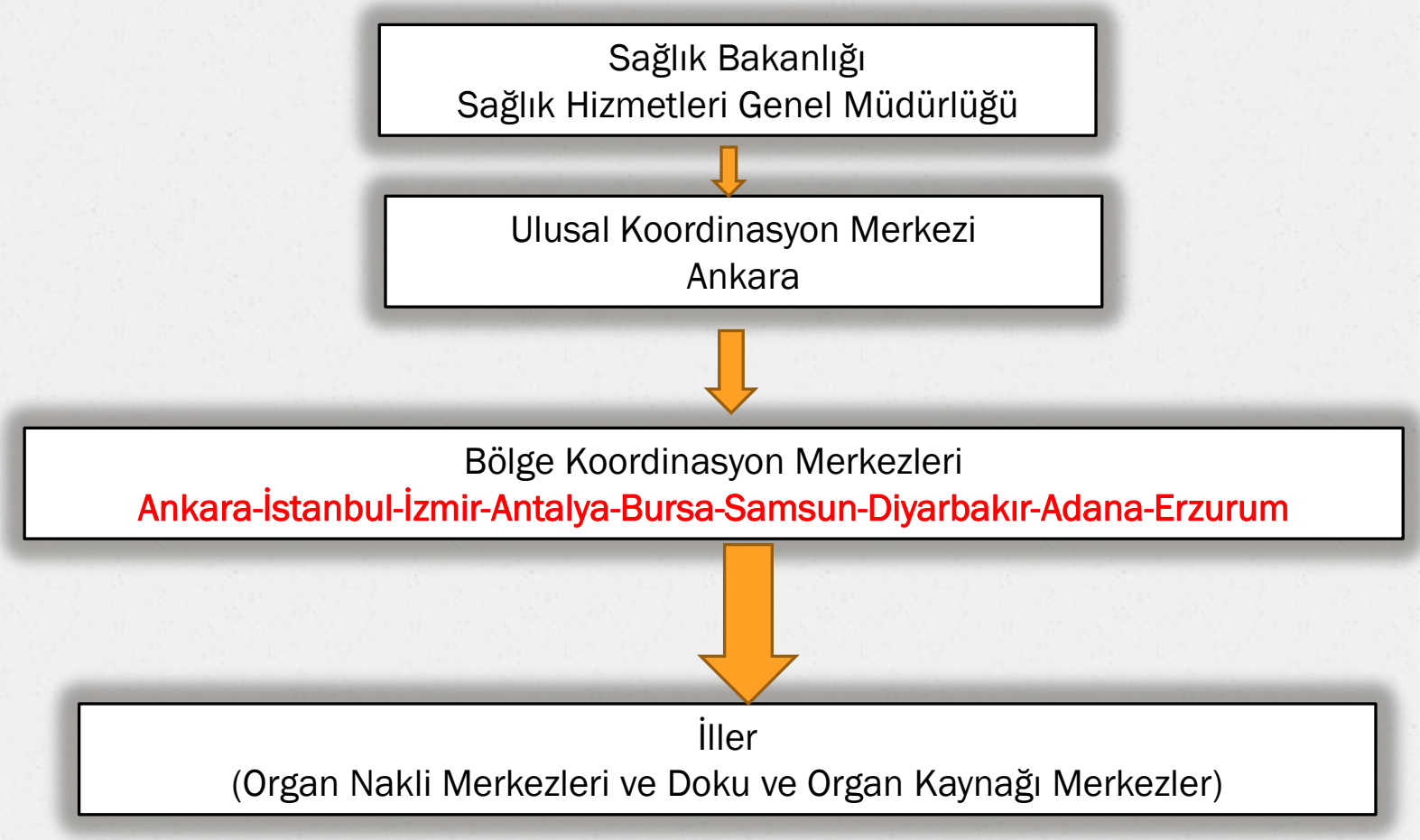

Bölge Koordinasyon Merkezlerimiz

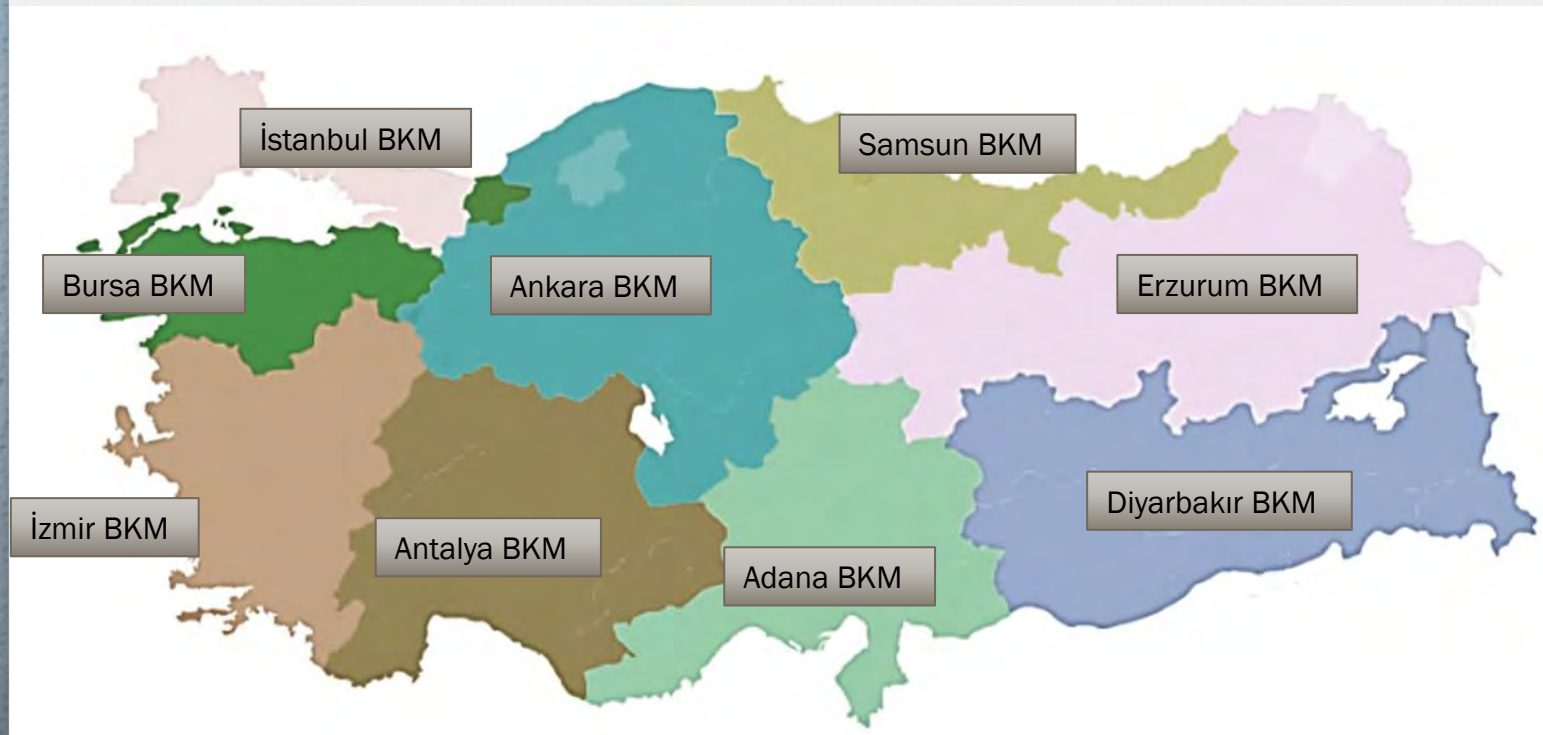

SİSTEMİN YAPISI

- **Beyin Ölümü Kayıt,**
- **Kadavra donör kayıt,**
- **Canlı Donör Kayıt,**
- **Bekleyen hasta Kayıt(Tüm Organlar),**
- **Organ Teklifi ve Dağıtımı,**
- **Eşleştirme**

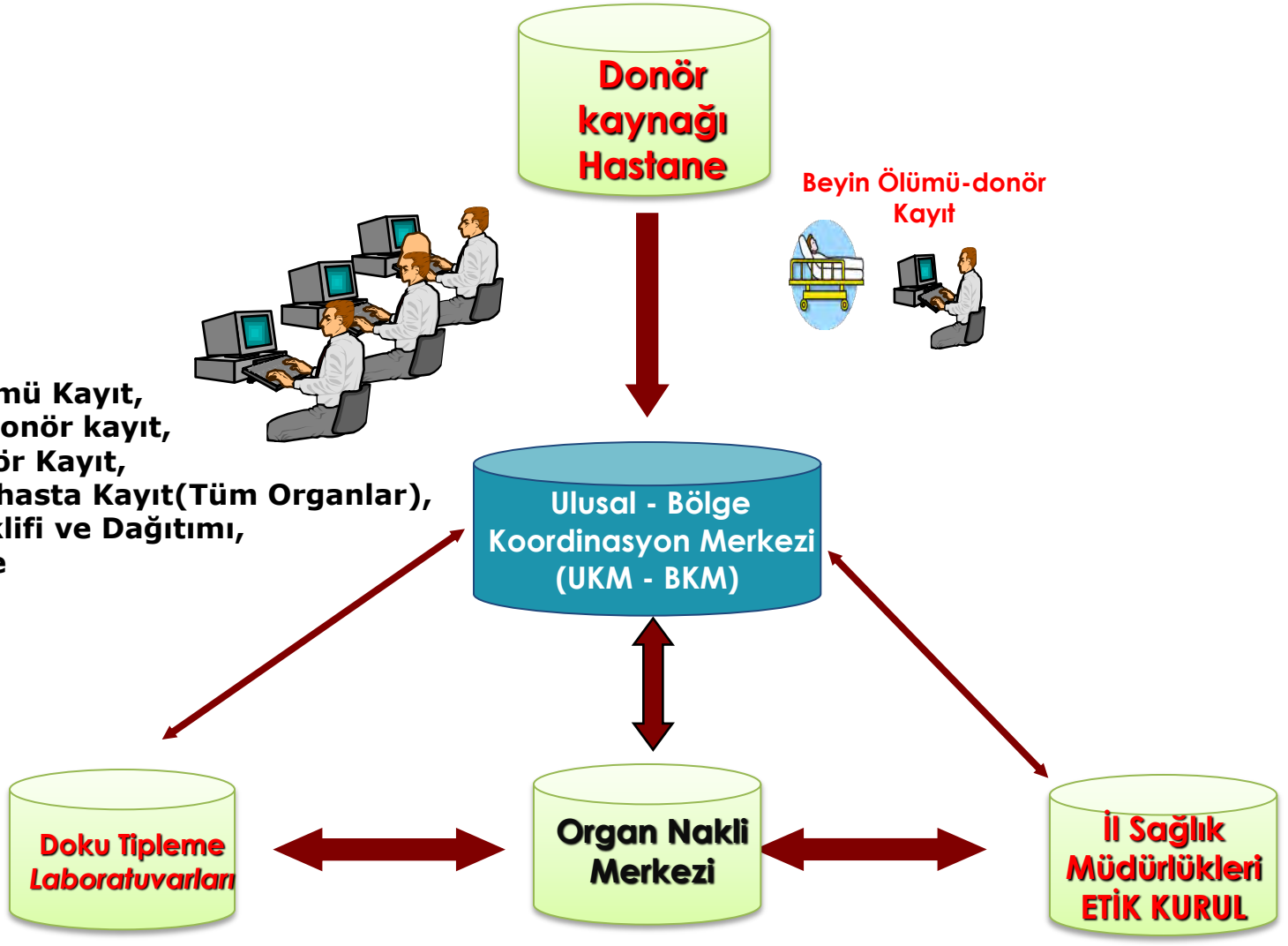

Organ Eşleştirme

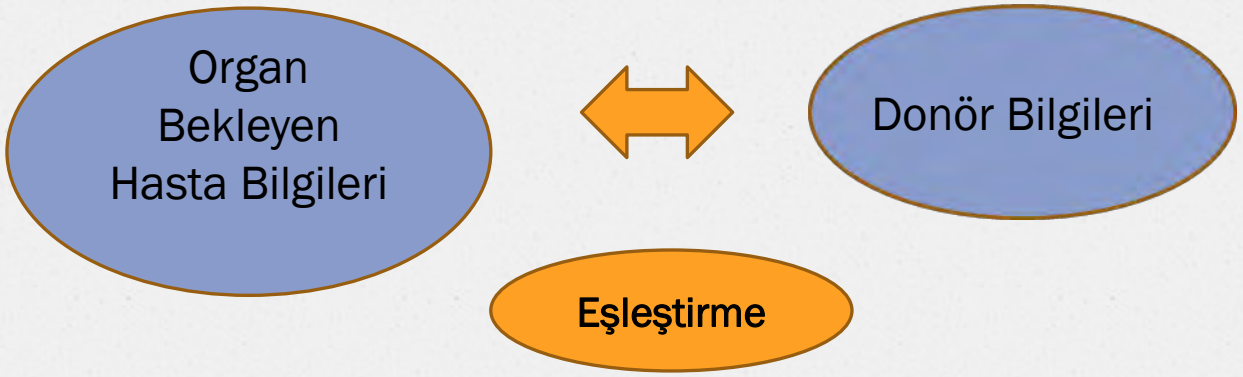

KALP
Bölgesel acil
Bölgesel sıra
Ulusal acil
Ulusal sıra

KARACİĞER
Acil
Bölgesel sıra
Ulusal sıra

BÖBREK
Ulusal acil
Bölgesel sıra
Ulusal sıra

Organ Eşleştirme

- **Öncelikli Olarak**
- **Acil Bildirimler (Acil Onaylanma Tarihlerine Göre)**
- **Tam Uyum**

- **Böbrek**
  1. Toplam Puan =Doku uyum puanı + hasta yaşı + organın çıktığı bölge + diyaliz giriş süresi)
- **Karaciğer**
  1. Organın sunulduğu merkeze bağlı olarak (Bölge veya Ulusal Alım Sırası)
  2. Kan grubu uyumu (aynı → uyumlu → uyumsuz)
  3. Donörün yaş grubuna göre **MELD** veya **PELD** önceliği
- **Kalp**
  1. Organın sunulduğu merkeze bağlı olarak (Bölge veya Ulusal Alım Sırası)
  2. Kan grubu uyumu (aynı → uyumlu)

Organ Transportu

- **2832** kara ambulansı, **3 uçak** ve **17 helikopterle** faaliyet gösteren Hava Ambulans sistemi, bir yandan asli görevini yaparken, diğer taraftan organların ve nakil ekiplerinin transportunun sağlanmasına destek vermektedir.

Koordinasyon Sistemi ve Koordinatörler

- Ülke genelinde UKM ve 9 BKM'de toplam **56 Koordinatör 7/24** görev yapmaktadır

- Sahada organ temini ve nakil sürecinin koordinasyonunda görevli **625 koordinatör** çalışmaktadır

Ulusal Koordinasyon Sistemin Amacı

Ülke genelinde organ ve doku nakli hizmetleri alanında çalışan kurum ve kuruluşlar arasında gerekli koordinasyon ve denetimi sağlamak,

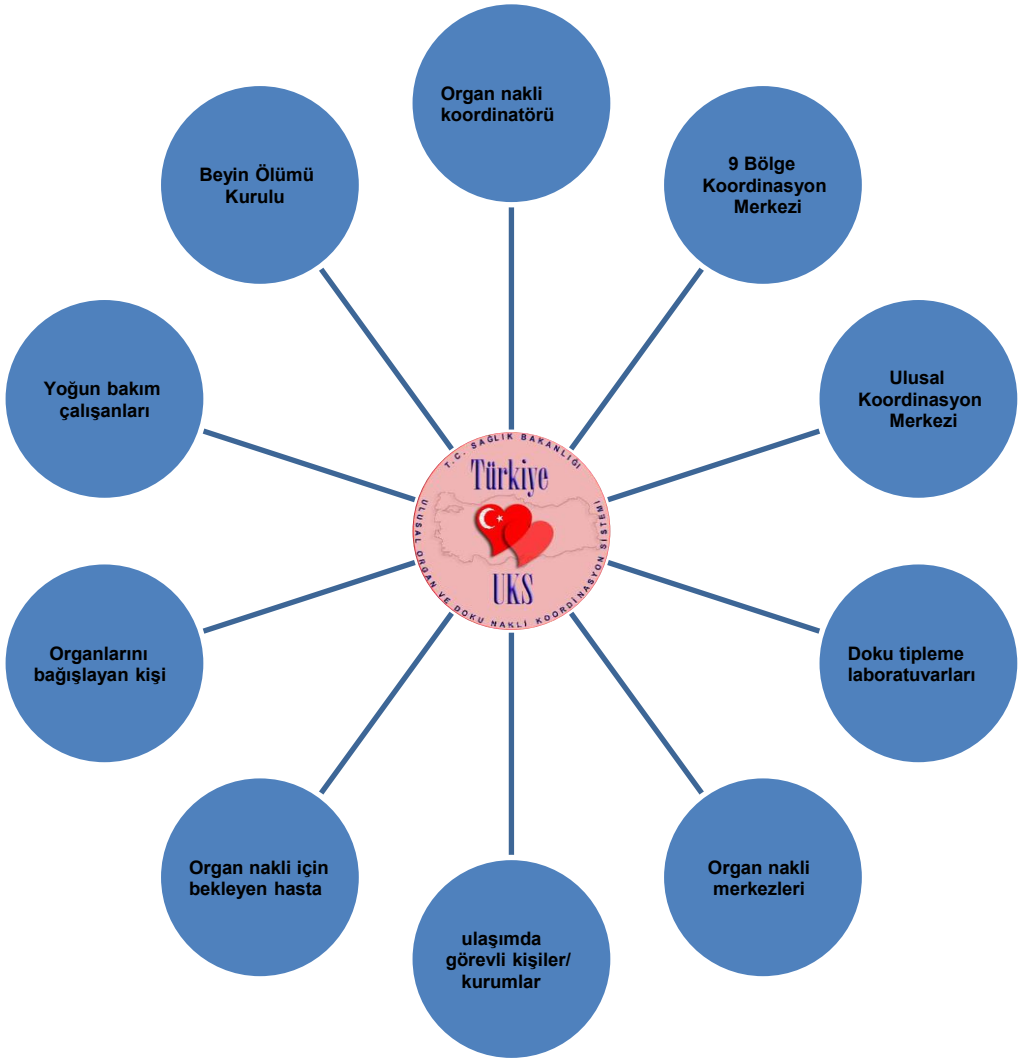

22.10.2014 Tarihli Güncel Organ Nakli Bekleme Listesi

21.765

2.130

537

250

38

4

1

Nakil Sayılarımız

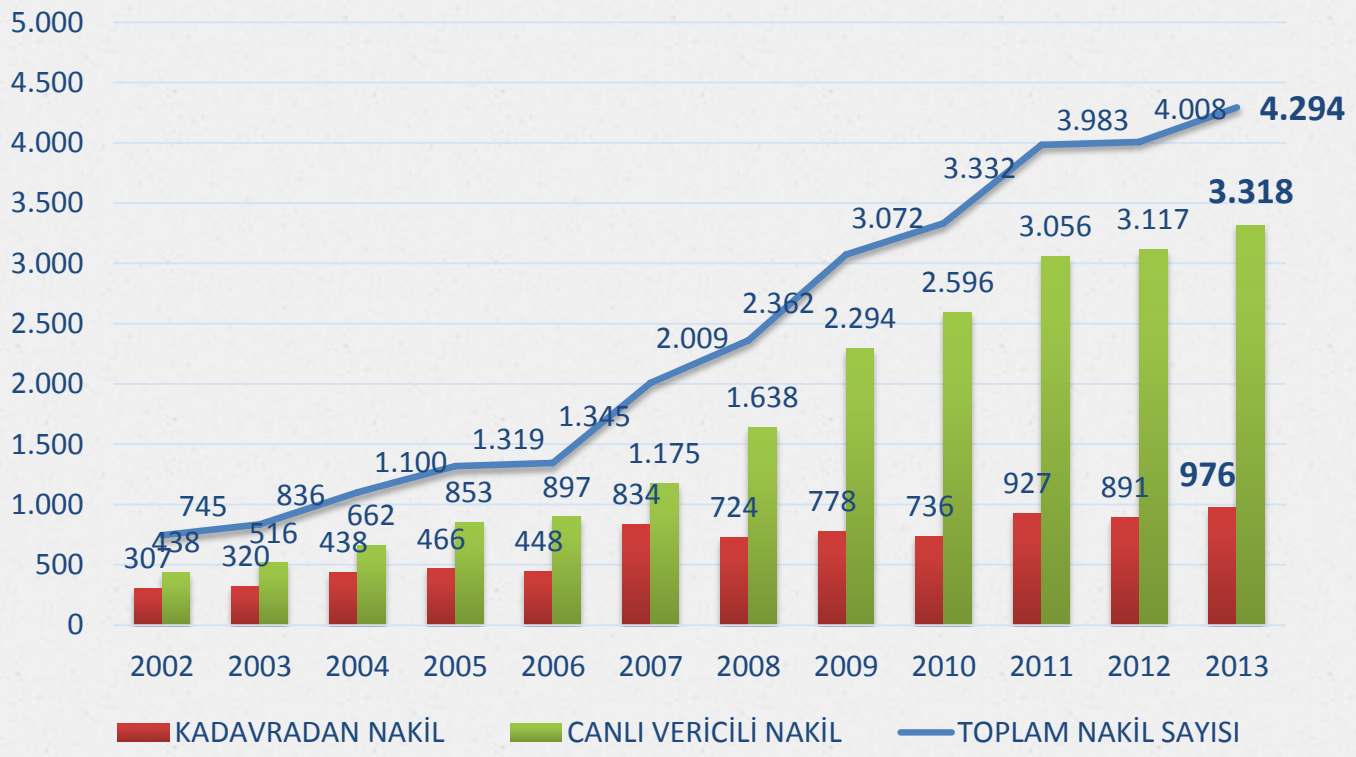

Nakil Bekleyen ve Nakil Olan Hasta Sayısı Karşılaştırması

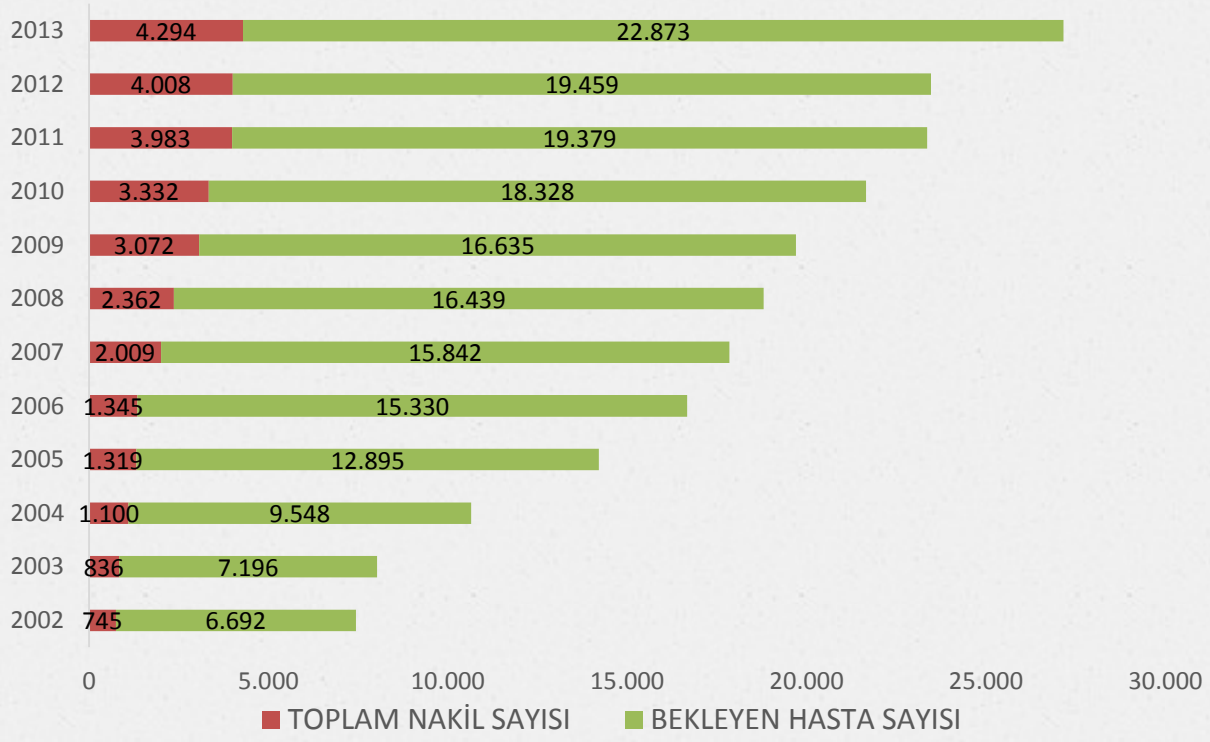

Karşılama oranı %17

Donör Sayıları

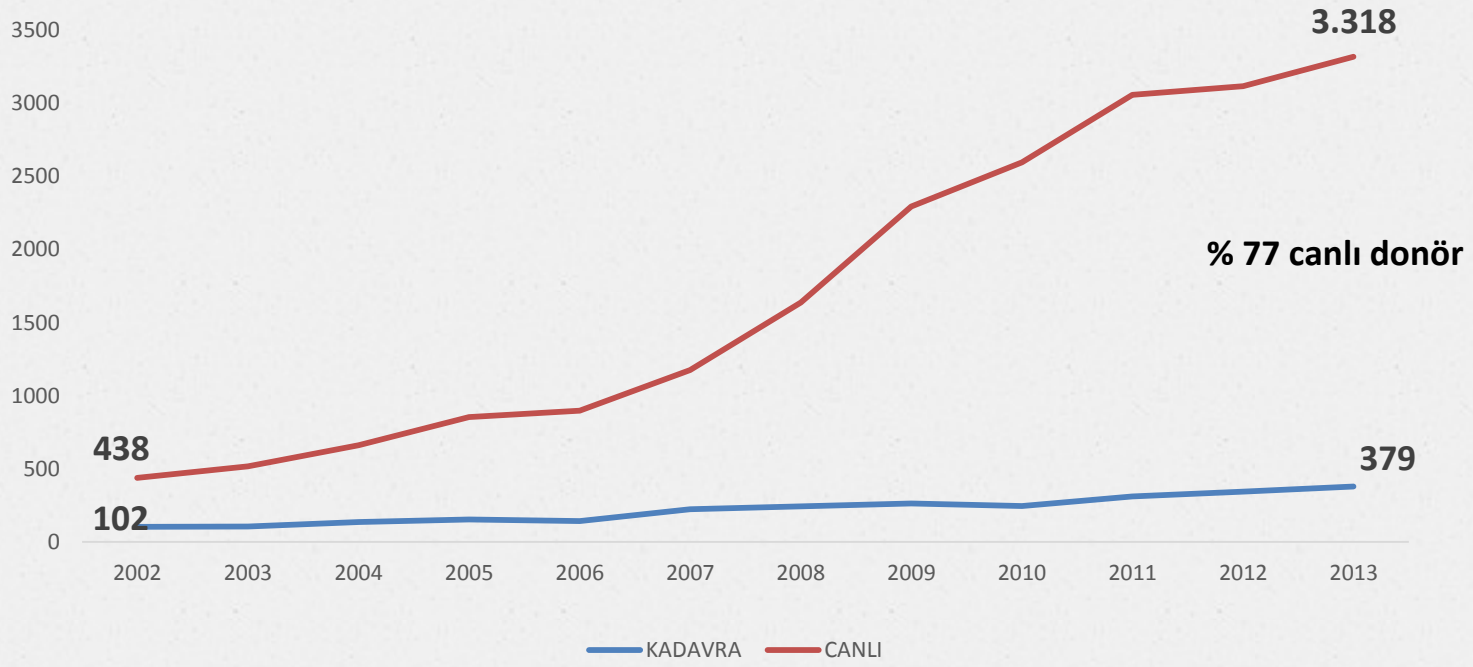

Milyon Nüfus Başına Donör

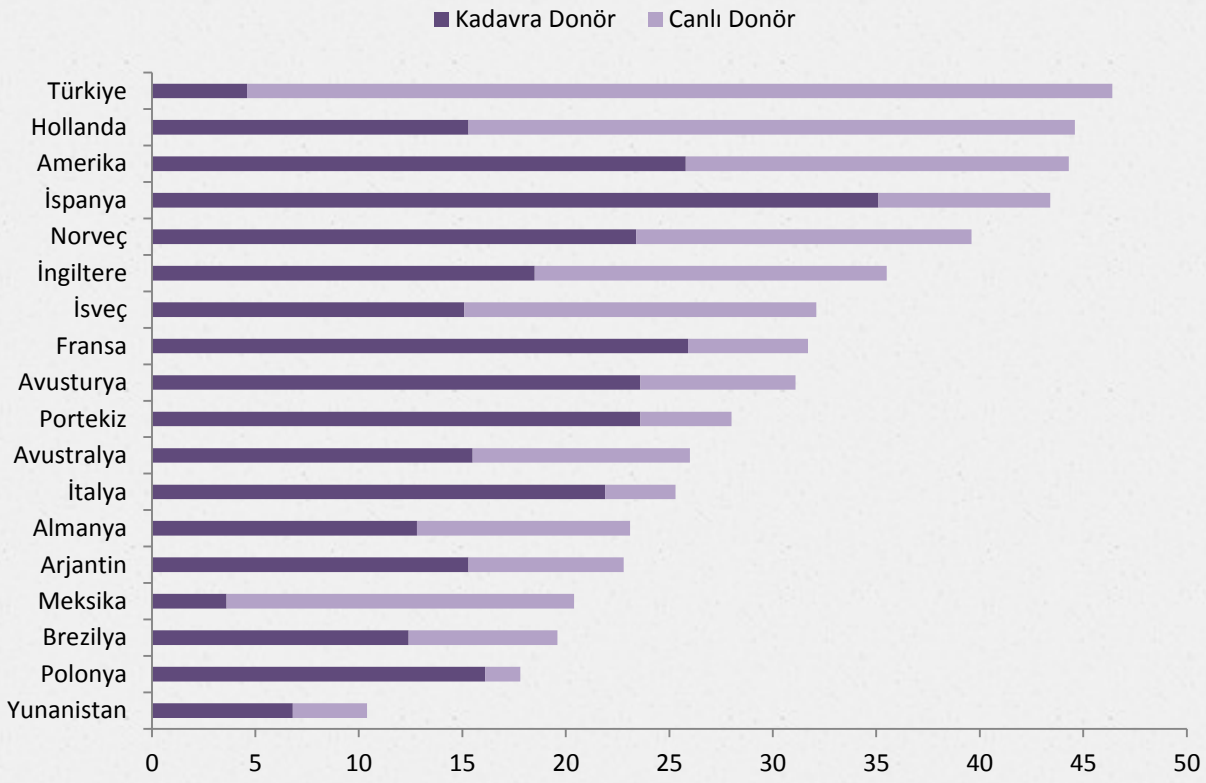

Veriler Transplant Procurement Management **(TPM)** 2013 IRODaT'tan alınmıştır.

Yeterli Organ Bulunamazsa…

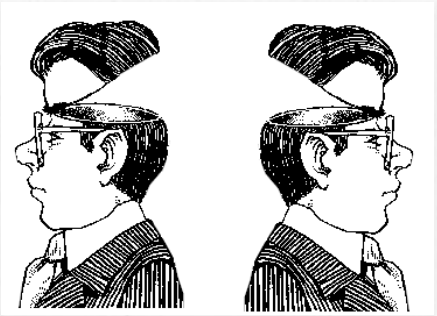

- Organ bekleyen hastalarda mortalite ve morbidite artışı
- Organ bekleyen hastaların yaşam kalitesinde düşme
- İdeal olmayan organların kullanılmak zorunda kalınması
- Canlıdan nakillere ağırlık verilmesi
- Tedavi giderlerinde yükselme
- Organ nakli için Devlet tarafından yurtdışına gönderilen hastalar için çok büyük tutarda para harcanması
- Yasadışı organ ticaretine uygun ortam oluşması

Sağlık Bakanlığımızın Belirlediği Hedeflerimiz

- Beyin ölümü tesbit sayılarının 5 yıl içinde 2500'ün üstüne çıkarılma
- Kadavra donör oranının 5 yıl içinde 10 pmp'nin üstüne çıkarılması
- Organ nakli alanında çalışan sağlık çalışanlarına, aileye yaklaşım konusunda iletişim tekniklerini de kapsayan ileri düzey eğitimler verilmesi
- Sağlık çalışanları ve toplumda organ bağışı konusunda kalıcı bir farkındalık ve ilgi oluşturulması
- Organ naklinde her alanda kalite ve standartları yükseltmek

TEŞEKKÜRLER